

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 23/21

Møtedato: 04.02.2021

Dato: 19.01.2021

Arkivsaksnr: 2021/217

Redelighetsutvalgets årsmelding 2020

Saken gjelder:

Redelighetsutvalget ved UiB orienterer årlig universitetsstyret om arbeidet i utvalget.

UiB har hatt et redelighetsutvalg siden 2000. I 2017 ble forskningsinstitusjonene pålagt gjennom forskningsetikkloven, å ha et slikt utvalg for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Utvalget har i tillegg til å behandle enkeltsaker, en viktig oppgave med å bidra til å forebygge uredelighet i forskning gjennom å arrangere foredrag, seminarer og å bidra med informasjon. Utvalget ble i 2020 ledet av prorektor Margareth Hagen.

I 2020 ble tre saker lagt fram for utvalget. En sak ble realitetsbehandlet. Denne saken gjaldt spørsmål om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer i et FoU-prosjekt, og utvalget konkluderte etter sin behandling av saken at det ikke forelå mistanke om vitenskapelig uredelighet. Utvalget oversendte likevel saken til fakultetet for oppfølging på systemnivå. De resterende to sakene gjaldt mindre alvorlige forhold og utvalget tok disse til orientering.

I 2020 har utvalget arrangert tre digitale seminarer hvor temaene har vært medforfatterskap i forskning, siteringspraksis og forskeres samfunnsansvar.

Universitetsdirektørens kommentarer:

Nåværende leder av redelighetsutvalget, Margareth Hagen, trådte inn som rektor 7.januar. Universitetsledelsen har vurdert det som hensiktsmessig at Margareth Hagen trer ut av denne funksjon og foreslår at, viserektor Annelin Eriksen, blir ny konstituert leder av redelighetsutvalget for resten av funksjonstiden.

Forslag til vedtak:

1. Universitetsstyret tar årsmeldingen for 2020 fra Redelighetsutvalget til orientering.
2. Universitetsstyret tar til orientering at viserektor Annelin Eriksen overtar som konstituert leder av UiBs redelighetsutvalg frem til og med 31. juli 2021.

Robert Rastad
universitetsdirektør

13.01.2021/Silje Haaskjold Sætre/Helge Gismarvik Høvik

Vedlegg:
Redelighetsutvalgets årsmelding for 2020

UNIVERSITETET I BERGEN

Redelighetsutvalget

Årsmelding 2020

Innhold

1. Utvalget – sammensetning og arbeidsmetode	1
2. Forebyggende arbeid	2
3. Behandling av enkeltsaker	3
4. Andre saker Redelighetsutvalget har behandlet i 2020	3
4.1. Riksrevisjonens etterlevelsesrevisjon om forskningsetikk	3
4.2. Innspill til NESHs reviderte retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora	3

1. Utvalget – sammensetning og arbeidsmetode

Redelighetsutvalget ved Universitetet i Bergen ble opprettet av Det akademiske kollegium i 2000. Forskningsetikkloven, Lov av 1. mai 2017, har bestemmelser som stiller krav til sammensetningen av Redelighetsutvalget, herunder at utvalget skal ha kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. I tillegg skal utvalget ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

I 2020 har utvalget hatt følgende sammensetning:

Leder: Prorektor, professor Margareth Hagen

Medlemmer: Professor Lise Øvreås, Institutt for biovitenskap

Professor Nina Øyen, Institutt for global helse og samfunnsmedisin

Førsteamanuensis Torger Kielland, Det juridiske fakultet

Professor Knut Ims, Norges handelshøyskole

Sekretariat for universitetsledelsen er på universitetsdirektørens vegne, sekretariat for utvalget. Sekretariatsfunksjonene har i 2020 vært utført av:

Rådgiver Silje Haaskjold Sætre

Seniorrådgiver Helge Gismarvik Høvik

Redelighetsutvalget har et todelt mandat og skal:

- Bidra til å forebygge uredelighet i forskningen for eksempel gjennom å arrangere foredrag, møter, seminarer og bidra med informasjon
- Behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer

I 2020 har utvalget arrangert tre frokostseminarer og det har vært fire møter i utvalget.

2. Forebyggende arbeid

Redelighetsutvalget arrangerte i 2020 tre digitale seminarer, kalt «Etikkfrokoster». Til hvert møte er det invitert en foredragsholder som holder et innlegg som danner utgangspunkt for en påfølgende debatt om temaet. Antall påmeldte har variert mellom 25 og 70 deltakere.

Oversikt over Etikkfrokoster 2020:

12.juni	Professor Ole Bjørn Rekdal, Høyskolen på Vestlandet	Siteringspraksis og akademisk kildebruk
30.oktober	Vitenskapsombud Knut W. Ruyter, Universitetet i Oslo	Medforfatterskap – et stridens eple
11.desember	Fysiker og forfatter Dag Slotfeldt-Ellingsen	Forskeres samfunnsansvar

3. Behandling av enkeltsaker

Det følger av UiBs retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer at saker som utgangspunkt skal søkes løst så tidlig som mulig og på så lavt nivå som mulig. Fakultetet skal rapportere til Redelighetsutvalget om saker som avsluttes på fakultetet.

I 2020 har det kommet inn en henvendelse som rutinemessig ble oversendt til det aktuelle fakultet for oppfølging (sak 2020/2353). Saken er ikke avsluttet på fakultetsnivå. Redelighetsutvalget har i tillegg avsluttet to orienteringssaker (sak 2019/4323 og sak 2018/7832). Utover dette har et fakultet hatt en sak til behandling hos seg (sak 2020/6424). Saken ble oversendt til Redelighetsutvalget like før jul 2020, og vil bli lagt fram for utvalget på neste møte på nyåret 2021.

4. Andre saker Redelighetsutvalget har behandlet i 2020

4.1. Riksrevisjonens etterlevelserevisjon om forskningsetikk

Riksrevisjonen meldte fra om at de vil gjennomføre en etterlevelserevisjon om forskningsetikk. Målet med revisjonen er å kontrollere om de statlige forskningsinstitusjonene i universitets- og høyskolesektoren har lagt til rette for og sikrer at forskning skjer i henhold til lov og anerkjente forskningsetiske normer og regler.

Spørrebrevet fra Riksrevisjonen ble forelagt fakultetene, samt Forsknings- og innovasjonsavdelingen for innspill. Tilbakemeldingene ble bearbeidet og dannet grunnlaget for UiBs svarbrev til Riksrevisjonen. Svarbrevet ble lagt fram for Redelighetsutvalget.

I tilknytning til dette arbeidet har det ved UiB blitt avdekket enkelte forbedringsområder innen forskningsetikk. Leder for Redelighetsutvalget, Margareth Hagen, har derfor satt i gang et internt kvalitets- og forbedringsarbeid på området.

4.2. Innspill til NESHS reviderte retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) sendte revidert versjon av de forskningsetiske retningslinjene for samfunnsvitenskap og humaniora på høring. Høringsforslaget ble i første omgang forelagt berørte fakulteter for innspill. Fakultetenes tilbakemeldinger ble bearbeidet og dannet grunnlaget for UiBs svarbrev til NESH. Svarbrevet ble behandlet i Redelighetsutvalget.